

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2015. január 21. *

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Szociálpolitika — 2000/78/EK irányelv — A 2. cikk (1) bekezdése, (2) bekezdésének a) pontja, valamint a 6. cikk (1) és (2) bekezdése — Életkoron alapuló eltérő bánásmód — Közzolgálat — Nyugdíjrendszer — Nemzeti szabályozás, amely kizárja a 18. életév betöltését megelőzően teljesített tanulmányi idők beszámítását”

A C-529/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) a Bírósághoz 2013. október 8-án érkezett 2013. szeptember 16-i határozatával terjesztett elő az előtte

Georg Felber

és

a **Bundesministerin für Unterricht, Kunst und Kultur**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, K. Lenaerts, a Bíróság elnökhelyettese, a második tanács tagjaként eljáró bíró, J.-C. Bonichot, A. Arabadjev (előadó) és J. L. da Cruz Vilaça bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében B.-R. Killmann és D. Martin, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 21. cikkének és a foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 2. cikke (1) bekezdésének és (2) bekezdése a) pontjának, valamint 6. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 Ezt a kérelmet a G. Felber és a Bundesministerin für Unterricht, Kunst und Kultur (szövetségi oktatási, művészeti és kulturális miniszter, a továbbiakban: Bundesministerin) közötti jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya, hogy a Bundesministerin megtagadta G. Felber szolgálatba lépést megelőzően teljesített tanulmányi idejeinek a nyugdíjjogosultsága kiszámítása során történő figyelembevételét.

Jogi háttér

A 2000/78 irányelv

- 3 A 2000/78 irányelv 1. cikke értelmében ennek az irányelvnek „a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel”.
- 4 Ezen irányelv 2. cikke az alábbiakat írja elő:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.

(2) A (1) bekezdés alkalmazásában:

- a) közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben az 1. cikkben hivatkozott okok bármelyike alapján;

[...]

- 5 Ugyanezen irányelv „Az irányelv hatálya” címet viselő 3. cikkének (1) és (3) bekezdése kimondja:

„(1) A Közösségre átruházott hatáskörök korlátain belül ezt az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztisztviselőket [helyesen: állami szerveket] is a következőkre tekintettel:

[...]

- c) alkalmazási és munkakörülmények [helyesen: alkalmazási és munkafeltételek], beleértve az elbocsátást és a díjazást;

[...]

(3) Ezt az irányelvet nem kell alkalmazni semmilyen állami rendszerek vagy azzal egyenrangú egyéb rendszerek kifizetéseire, beleértve az állami szociális biztonsági és a szociális védelmi rendszereket is.”

6 Ugyanezen irányelv 6. cikkének szövege a következő:

„(1) A 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha – a nemzeti jog keretein belül – egy törvényes cél által objektíven és ésszerűen igazolt, beleértve a foglalkoztatáspolitikát, a munkaerő-piaci és a szakképzési célkitűzéseket, és ha a cél elérésének eszközei megfelelők és szükségesek [helyesen: ha – a nemzeti jog keretein belül – jogszerű céllal, például jogszerű foglalkoztatáspolitikai, munkaerő-piaci, vagy szakképzési céllal objektív és ésszerű módon igazolható, valamint e cél elérésének eszközei megfelelők és szükségesek].

Az ilyen eltérő bánásmód magában foglalhatja, többek között:

- a) a foglalkoztatáshoz és a szakképzéshez történő hozzájutás [helyesen: a munkavállalás és a szakképzésben való részvétel] külön feltételekhez kötését, külön foglalkoztatási és munkafeltételeket, beleértve az elbocsátási és javadalmazási feltételeket, a fiatalok, az idősebb munkavállalók és a tartásra kötelezett személyek szakmai beilleszkedésének elősegítése vagy védelmük biztosítása céljából;
- b) a foglalkoztatáshoz vagy bizonyos foglalkoztatáshoz kapcsolódó előnyökhöz való hozzájutás minimumkorhatárhoz, szakmai tapasztalathoz vagy szolgálatban eltöltött időhöz kötését [helyesen: a munkavállalásnak vagy az ahhoz kapcsolódó egyes előnyökhöz az életkorra, a szakmai tapasztalatra vagy a szolgálati időre vonatkozó minimumkövetelményekhez kötése];

[...]

(2) A 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben a rendszerbe történő belépés korhatárhoz kötése, továbbá a nyugdíjra vagy rokkantsági ellátásra való jogosultság – beleértve az ilyen rendszerek alapján a foglalkoztatottak vagy a foglalkoztatottak csoportjai, illetve kategóriái részvételének különböző életkorhoz kötését – és az ilyen rendszerekkel kapcsolatos biztosításmatematikai számításokban az életkor használata nem jelent az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést, feltéve, hogy ez nem eredményez a nemi hovatartozáson alapuló hátrányos megkülönböztetést.”

7 A 2000/78 irányelv „Pozitív és különleges intézkedések” címet viselő 7. cikke (1) bekezdésében így rendelkezik:

„Tekintettel a teljes egyenlőség gyakorlati biztosítására, az egyenlő bánásmód elve nem akadályozhatja meg egyik tagállamot sem abban, hogy az 1. cikkben említett okok bármelyikével kapcsolatos hátrányok megakadályozását vagy kompenzálását célzó, külön intézkedéseket tartson fenn vagy fogadjon el.”

Az osztrák jog

- 8 A szövetségi köztisztviselők, túlélő hozzátartozóik és családtagjaik nyugdíjjogosultságáról szóló 1965. november 18-i törvény (a nyugdíjakról szóló 1965. évi törvény) (Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen [Pensionsgesetz 1965] BGBl., 340/1965; a továbbiakban: az 1965. évi PG) 53., 54. és 56. §-ának szövege az alapügy tényállásának megvalósulása idején az alábbi volt:

„A szolgálatba lépést megelőzően teljesített, figyelembe veendő idők

53. §

(1) A szolgálati idővel egyenértékűnek tekinthetők a (2)–(4) bekezdésben felsorolt idők, amennyiben megelőzik a nyugdíj szempontjából tekintetbe vehető szövetségi szolgálati idő kezdőnapját. Ezen időket nyugdíjszerző időkként kell figyelembe venni.

(2) Az alábbi időket kell beszámítani:

[...]

- h) [...] középiskolában, felsőoktatási intézményben, akadémián vagy hasonló oktatási intézményben befejezett tanulmányi idő, amennyiben a törvény által megengedett legrövidebb időt nem lépték túl,

[...]

A beszámítás kizárása és lemondás

54. §

[...]

(2) Nem számíthatók be az alábbi, szolgálati idővel egyenértékű idők:

- a) a köztisztviselő 18. életének betöltése napját megelőzően teljesített idők [...].

[...]

Különös nyugdíjjárulék

56. §

(1) A köztisztviselőnek különös nyugdíjjárulékot kell fizetnie, amennyiben a Bund nem részesül – a szociális biztonsági jogi szabályokkal összhangban – a szolgálati idővel egyenértékű beszámított időkre úgynevezett átviteli díjban [...].”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 9 G. Felber 1956-ban született, foglalkozása professzor, és a Bund (szövetségi állam) köztisztviselője 1991 óta.

- 10 A közigazgatási szolgálatba lépését megelőző, szolgálati idővel egyenértékű idejeit nyugdíjjogosultsága kiszámítása céljából egy 1992-ben hozott határozat határozta meg. G. Felber nyugdíjjogosultságának kiszámítása céljából kizárólag a 18. életének betöltését követő képzési és szakmai tevékenységgel töltött időszakokat ismerték el korábbi szolgálati időnek. Tehát a 18. életének betöltését megelőzően teljesített képzési időt, esetében három iskolaévet, nem számították be. G. Felber a Hütter-ítéletre (C-88/08, EU:C:2009:381) hivatkozva kérte ezen időszak beszámítását vagy annak különös nyugdíjárulék megfizetése által történő megváltását.
- 11 A Landesschulrat für Salzburg (Salzburg tartományi iskolai tanács) 2010. november 25-i határozatával kérelmét elutasította azzal az indokkal, hogy az 1965. évi PG 54. §-a (2) bekezdésének a) pontja nem teszi lehetővé a 18. életév betöltését megelőzően teljesített képzési idők beszámítását az olyan köztisztviselők esetében, mint G. Felber, akik az 1965. évi PG 88. §-a (1) bekezdésének hatálya alá tartoznak, mivel 1995. május 1-je előtt vették fel őket. G. Felber a Landesschulrat für Salzburg e határozatával szemben fellebbezést nyújtott be a Bundesministerin előtt, aki azt 2011. december 1-jei határozatával elutasította.
- 12 G. Felber ezt követően keresetet nyújtott be e határozattal szemben a Verfassungsgerichtshof (alkotmánybíróság) előtt, amely 2012. március 5-i határozatával megállapította saját joghatóságának hiányát a kérdést előterjesztő bíróság javára. A Verfassungsgerichtshof ugyanakkor az egyenlő bánásmód alkotmányos elvével összeegyeztethetőnek minősítette azt, hogy a szolgálatba lépést megelőzően teljesített képzési idők öregségi nyugdíj számítása céljából történő elismerésére alkalmazandó szabályok eltérnek az ugyanezen időknek a köztisztviselők illetménye összegének meghatározása céljából történő elismerésére alkalmazandó szabályoktól.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Hütter-ítélet (EU:C:2009:381) azt követeli meg, hogy az érintett tisztviselő által 18. életének betöltését megelőzően teljesített, szakmai tevékenységgel töltött, illetve képzési időket újból, hátrányosan nem megkülönböztető módon, kiszámítsák. Felmerül benne tehát az a kérdés, hogy ezen újbóli, hátrányosan nem megkülönböztető számítás nemcsak az illetményhez való jog, de a nyugdíjjogosultság tekintetében is el kell-e végezni.
- 14 E körülmények között a Verwaltungsgerichtshof úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:
- „1) Megvalósítja-e – mindenekelőtt a [Charta] 52. cikke (1) bekezdésének és a [2000/78] irányelv 6. cikkének sérelme nélkül – a [Charta] 21. cikkének (1) bekezdése, illetve az [ezen] irányelv 2. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) pontja szerinti, életkoron alapuló (közvetlen) eltérő bánásmódot az, ha a köztisztviselői nyugdíj tekintetében a középiskolában vagy felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok idejét korábbi szolgálati időként csak akkor számítják be, ha azokra a köztisztviselő 18. életének betöltését követően került sor, miközben a köztisztviselői nyugdíj hivatkozott korábbi szolgálati ideje nemcsak a nyugdíjváromány, hanem a nyugdíj összege tekintetében is jelentőséggel bír, és a nemzeti jog értelmében az említett nyugdíj (teljes nyugdíj) a köztisztviselő nyugdíjazását követően továbbra is fennálló közszolgálati jogviszony keretében járó díjazás további folyósításának tekintendő?
- 2) Igenlő válasz esetén – a [Charta] 52. cikkének (1) bekezdése, illetve a [2000/78] irányelv 6. cikke szerinti igazolás hiányában (ezzel kapcsolatban lásd a harmadik kérdést) – akkor is hivatkozhat-e valamely köztisztviselő a [Charta] 21. cikkének, illetve a [2000/78] irányelv 2. cikkének közvetlen alkalmazhatóságára a korábbi szolgálati időnek a köztisztviselői nyugdíjba történő beszámítására irányuló kérelemhez kapcsolódó eljárásban, ha ebben az időpontban még nincs nyugállományban, mivel a nemzeti jog értelmében – nyugdíjazása időpontjában változatlan jogi helyzet esetén – a köztisztviselői nyugdíj megállapítására irányuló eljárásban vagy az ezen időszakok beszámítására irányuló, újabb kérelem előterjesztése esetén hivatkozni lehetne vele szemben arra, hogy e kérelem elutasítása jogerős?

- 3) Igenlő válasz esetén a [Charta] 52. cikkének (1) bekezdése, illetve a [2000/78 irányelv] 6. cikkének (1) bekezdése, illetve (2) bekezdése szerinti, szóban forgó eltérő bánásmód
- a) igazolt-e annak érdekében, hogy ugyanolyan feltételeket biztosítsanak azoknak a személyeknek, akiknek születési időpontja az iskolakezdés évében az iskolai év kezdete utáni időpontra esik, illetve azoknak a személyeknek, akik négy évnél hosszabb képzést biztosító középiskolába járnak, és ezért tanulmányaik befejezése érdekében 18. életévük betöltését követően is iskolába kell járniuk, mint azoknak a személyeknek, akik már 18. életévük betöltését megelőzően befejezik középiskolában vagy felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányaikat, akkor is, ha a 18. életév betöltését követő iskolalátogatási időszakok beszámíthatósága nem korlátozódik az említett esetekre?
 - b) igazolt-e annak érdekében, hogy kizárják a nyugdíjvárományból azokat az időszakokat, amelyekben rendszerint nem folytatnak kereső tevékenységet és ennek megfelelően nem fizetnek járulékot; hasonlóan igazolt-e azon körülményre való tekintet nélkül, hogy a 18. életév betöltését követő, középiskolában vagy felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok idejére először is nem kell járulékokat fizetni, és a hasonló iskolaidők későbbi beszámítása esetében egyébként is különös nyugdíjjárulék fizetendő?
 - c) igazolt-e azért, mert a 18. életév betöltését megelőző szolgálati időnek a köztisztviselői nyugdíj szolgálati idejébe való beszámításának kizárása a [2000/78] irányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerinti, »a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerbe történő belépés korhatárhoz kötésének« minősül?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 15 Kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés Charta 21. cikkében kimondott és a 2000/78 irányelvben testet öltő elvének értelmezésére kéri a Bíróságot.
- 16 Amint az a Bíróság ítélezési gyakorlatából következik, a tagállamoknak, amikor az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmát a foglalkoztatás és a munka területén konkretizáló 2000/78 irányelv hatálya alá tartozó intézkedéseket fogadnak el, tiszteletben kell tartaniuk ezen irányelvet (lásd ebben az értelemben: Prigge és társai ítélet, C-447/09, EU:C:2011:573, 48. pont, valamint Tyrolean Airways Tiroler Luftfahrt ítélet, C-132/11, EU:C:2012:329, 22. pont).
- 17 Ilyen körülmények között az, egy magánszemély által egy nemzeti közigazgatási szervvel szemben indított alapjogvita keretében előterjesztett kérdéseket kizárólag a 2000/78 irányelv fényében szükséges vizsgálni.

Az első és a harmadik kérdésről

- 18 Első és harmadik kérdésével, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) és (2) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely kizárja a köztisztviselő által 18. életévének betöltését megelőzően teljesített tanulmányi idők beszámítását a nyugdíjjogosultság megszerzése és az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása céljából, miközben ezen időket, ha azokra ennek az életkornak a betöltését követően került sor, beszámítják.

- 19 Elsőként azt szükséges megvizsgálni, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás a 2000/78 irányelv hatálya alá tartozik-e. E tekintetben az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjából következően az irányelvet az Európai Unióra átruházott hatáskörök korlátain belül „minden személyre alkalmazni kell mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztestületeket [helyesen: állami szervezeteket] is”, tekintettel egyrészt „a munkavállaláshoz, [...] való hozzájutás feltételei[re], beleértve a kiválasztási és toborzási feltételeket, bármely tevékenységi ágban és a szakmai hierarchia minden szintjén”, másrészt az „alkalmazási és munkakörülmények[re], beleértve az elbocsátást és a díjazást”.
- 20 A 2000/78 irányelv hatálya az ezen irányelv (13) preambulumbekkezdésével együtt értelmezett 3. cikke (1) bekezdése c) pontjának és (3) bekezdésének fényében úgy értendő, hogy nem terjed ki azon szociális biztonsági és szociális védelmi rendszerekre, amelyek juttatásai nem feleltethetők meg a díjazás EUMSZ 157. cikk (2) bekezdése szerinti fogalmának (lásd ebben az értelemben: HK Danmark ítélet, C-476/11, EU:C:2013:590, 25. pont és Dansk Jurist- og Økonomforbund ítélet, C-546/11, EU:C:2013:603, 25. pont).
- 21 Az EUMSZ 157. cikk (2) bekezdése értelmében vett „díjazás” fogalmába valamennyi, készpénzben vagy természetben adott vagy a jövőben adandó juttatás beletartozik, feltéve hogy – akár közvetetten – azt a munkavállalónak a munkáltató a munkavállaló munkaviszonyára tekintettel biztosítja (HK Danmark ítélet, EU:C:2013:590, 26. pont és Dansk Jurist- og Økonomforbund ítélet, EU:C:2013:603, 26. pont).
- 22 Az alapügy tárgya az, hogy a G. Felber által 18. életévének betöltését megelőzően teljesített, a Bundnál való szolgálatba lépését megelőző tanulmányi időket nyugdíjjogosultsága tekintetében nem számítják be.
- 23 Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, az öregségi nyugdíj összege a szolgálati időktől és a szolgálati időkkal egyenértékűnek tekintett időktől, továbbá a köztisztviselő illetményétől függ. Az öregségi nyugdíj olyan, készpénzben a jövőben adandó juttatás, amelyet a munkáltató fizet alkalmazottai számára az ez utóbbiak munkaviszonyának közvetlen következményeként. E nyugdíj ugyanis a nemzeti jogban díjazásnak minősül, amelyet továbbra is folyósítanak a szolgálati jogviszony keretében, amely a köztisztviselő nyugállományba lépését követően is fennmarad. Az említett nyugdíj ennek alapján az EUMSZ 157. cikk (2) bekezdése értelmében vett díjazásnak tekinthető.
- 24 A fentiekből az következik, hogy az 1965. évi PG 54. §-a (2) bekezdésének a) pontja azzal, hogy ezen öregségi nyugdíj kiszámítása céljából a köztisztviselők egy részét kizárja a 18. életévük betöltését megelőzően teljesített tanulmányi idők beszámításához való jog alól, a köztisztviselők 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett díjazási feltételeit érinti. Következésképpen az említett irányelvet alkalmazni kell az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzetre.
- 25 Másodszor, azzal kapcsolatosan, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás a foglalkoztatás és a munkavégzés tekintetében az életkoron alapuló eltérő bánásmódot ír-e elő, meg kell állapítani, hogy 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében az irányelv alkalmazásában az „egyenlő bánásmód elve” azt jelenti, hogy az ezen irányelv 1. cikkében említett okok egyike alapján sem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni. Az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja pontosítja, hogy ugyanazon cikk (1) bekezdésének alkalmazásában akkor áll fenn közvetlen hátrányos megkülönböztetés, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesül egy hasonló helyzetben az említett irányelv 1. cikkében hivatkozott okok bármelyike alapján.

- 26 Az 1965. évi PG 53. §-a (2) bekezdése h) pontjának megfelelően be kell számítani a középiskolában, felsőoktatási intézményben, akadémián vagy hasonló oktatási intézményben befejezett tanulmányi időt, amennyiben a törvény által megengedett legrövidebb időt nem lépték túl. Az 1965. évi PG 54. §-ának (2) bekezdése ugyanakkor ezt a beszámítást azokra az időszakokra korlátozza, amelyeket a köztisztviselő a 18. életévének betöltését követően teljesített.
- 27 Amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, egy, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló nemzeti szabályozás az olyan személyeket hozza kedvező helyzetbe, akik ezen tanulmányaikat a 18. életévk betöltését követően kezdik meg vagy folytatják, mivel a Bundnál való szolgálatba lépésüket megelőzően középfokú vagy felsőfokú oktatási intézményben teljesített tanulmányi idők beszámítására kizárólag ők jogosultak. Egy ilyen jellegű szabályozás eltérő bánásmódot valósít meg a személyek között az iskolai tanulmányaik folytatása idején betöltött életkoruk alapján. E kritérium két személy között, akik ugyanolyan tanulmányokat folytattak és ugyanolyan szakmai tapasztalatot szereztek, kizárólag az életkorukon alapuló eltérő bánásmódhoz is vezethet. Egy ilyen rendelkezés tehát a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése és 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett, közvetlenül az életkoron alapuló eltérő bánásmódot valósít meg (lásd analógia útján: Hütter-ítélet, EU:C:2009:381, 38. pont).
- 28 Harmadsorban azt kell megvizsgálni, hogy ezen eltérő bánásmód a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére tekintettel mindazonáltal igazolható-e.
- 29 E rendelkezés első bekezdése pontosítja, hogy a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha – a nemzeti jog keretein belül – jogszerű céllal, például jogszerű foglalkoztatáspolitikai, munkaerő-piaci vagy szakképzési céllal objektív és ésszerű módon igazolható, valamint e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek.
- 30 Ami először is azt a kérdést illeti, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás által követett cél jogszerű-e, a Bíróság több alkalommal is kimondta, hogy a tagállamok széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek nemcsak például a szociál- és foglalkoztatáspolitikai területét érintő célok, hanem az e kitűzött célok elérésére alkalmas intézkedések megválasztása terén is (Specht és társai ítélet, C-501/12–C-506/12, C-540/12 és C-541/12, EU:C:2014:2005, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 E vonatkozásban a Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból kitűnik, hogy a köztisztviselő által a szolgálatba lépést megelőzően, a szolgálati jogviszonyon kívül teljesített idők tekintetbevételére olyan, eltérést engedő szabály, amelyet azért vezettek be, hogy a nyugdíjjogosultság megszerzése szempontjából ne kerüljenek kedvezőtlenebb helyzetbe azok a köztisztviselők, akik a Bundnál való szolgálatba lépésüket megelőzően magasabb szintű képzést folytattak azoknál, akiknek alkalmazása nincs semmilyen különös képzési feltételhez kötve, és akik következésképpen 18 éves korukban szolgálatba léphettek a Bundnál. A köztisztviselők nyugdíjrendszerének szabályait tehát akként alakították ki, hogy az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása céljából tekintetbe veendő teljes pályafutás a közszolgálatba lépéshez előírt minimális életkortól induljon. Az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás célja a nyugdíjrendszerbe való járulékfizetés kezdőnapjának egységesítése és ezáltal a nyugdíjkorhatár fenntartása. Ebben az összefüggésben a 18. életév betöltését megelőzően teljesített iskolai képzési idők beszámításának kizárását igazolja az, hogy az érintett személy ezen időszakok folyamán főszabály szerint nem folytat semmilyen díjazás fejében végzett tevékenységet, amely nyugdíjárulék-fizetésnek adna helyt.
- 32 E cél jogszerű foglalkoztatáspolitikai célnak minősülhet, amennyiben annak követése lehetővé teszi az egyenlő bánásmód elvének az adott ágazat valamennyi munkavállalója számára a munkaviszonyuk lényeges eleme – például a nyugdíjba vonulás időpontja – tekintetében történő biztosítását (lásd analógia útján: Bizottság kontra Magyarország ítélet, C-286/12, EU:C:2012:687, 61. pont).

- 33 Másodsorban meg kell vizsgálni – magának a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében foglaltak értelmében –, hogy a tagállamok számára elismert, a jelen ítélet 30. pontjában felidézett széles mérlegelési mozgástér keretében e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek-e.
- 34 Egyrészt, ami az 1965. évi PG 54. §-a (2) bekezdése a) pontjának megfelelő jellegét illeti, a Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik, hogy a közszolgálatba való felvételhez előírt minimális életkort a 18. életévben rögzítették, ennél fogva a köztisztviselő kizárólag ezen életkor betöltését követően léphet be a köztisztviselők nyugdíjrendszerébe, és fizethet e rendszerbe járulékot.
- 35 Következésképpen a 18. életév betöltését megelőzően teljesített iskolai képzési idők beszámításának e rendelkezés alapján történő kizárása alkalmas az arra irányuló jogszerű cél elérésére, hogy olyan foglalkoztatáspolitikát fogadjanak el, amely lehetővé teszi, hogy a köztisztviselői nyugdíjrendszer valamennyi tagja azonos életkorban kezdje meg a járulékfizetést és szerezzen jogosultságot teljes öregségi nyugdíjra, és ezáltal biztosítsa a köztisztviselők közötti egyenlő bánásmódot.
- 36 Másrészt, ami azt a kérdést illeti, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás nem megy-e túl azon a mértéken, amely az általa követett cél eléréséhez szükséges, emlékeztetni kell arra, hogy az alapeljárás kiindulópontjául szolgáló kérelem nem a szolgálati idők beszámítására irányul, mint a Hütter-ítélethez (EU:C:2009:381) vezető ügyben, hanem kizárólag a középiskolában vagy felsőfokú oktatási intézményben teljesített tanulmányi idők beszámítására.
- 37 E vonatkozásban az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás koherensnek tűnik a kérdést előterjesztő bíróság által előadott igazoló ok fényében, amely nem más, mint azon időszakoknak az öregségi nyugdíj számításából való kizárása, amelyek folyamán az érintett személy nem fizetett járulékot a nyugdíjrendszerbe.
- 38 Egyrészt ugyanis az alapügy tárgyát képezőkhöz hasonló iskolai képzési idők nem adnak helyt ilyen járulékfizetésnek. Másrészt, ami a köztisztviselők által 18. életévük betöltését követően teljesített tanulmányi időket illeti, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ezek nem minősülnek a szolgálati évekkel egyenértékű időeknek, következésképpen kizárólag azzal, az 1965. évi PG 56. §-ban foglalt feltétellel számíthatók be a nyugdíjjogosultság számítása céljából, hogy az érintett személy az elmaradt járulékoknak megfelelő különös nyugdíjjárulékot fizet a nyugdíjrendszerbe. A Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból kitűnik, hogy ez a különös nyugdíjjárulék annak az ellentételezését szolgálja, hogy az érintett személy ezen iskolaévek folyamán kötelező járulékok útján nem fizetett hozzájárulást a nyugdíjrendszerbe. Az említett különös nyugdíjjárulék ennél fogva kompenzációs feladatot tölt be.
- 39 Ilyen körülmények között, tekintettel a tagállamoknak elismert széles mérlegelési mozgástérre nemcsak a szociál- és foglalkoztatáspolitikai területet érintő célok, hanem az e kitűzött célok elérésére alkalmas intézkedések megválasztása terén is, egy, az 1965. évi PG 54. §-a (2) bekezdésének a) pontjában foglalthoz hasonló intézkedés megfelelő a fentiekben hivatkozott cél eléréséhez, és nem megy túl azon a mértéken, amely a jelen ítélet 31. és 32. pontjában hivatkozott célok eléréséhez szükséges.
- 40 Következésképpen az első és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan, az alapügy tárgyát képezőkhöz hasonló nemzeti szabályozás, amely kizárja a köztisztviselő által 18. életévének betöltését megelőzően teljesített tanulmányi idők beszámítását a nyugdíjjogosultság megszerzése és az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása céljából, amennyiben egyrészt e szabályozás jogszerű foglalkoztatáspolitikai és munkaerő-piaci céllal objektív és ésszerű módon igazolható, másrészt e cél eléréséhez megfelelő és szükségesek eszköznek tekinthető.

A második kérdésről

- 41 Az első és a harmadik kérdésre adott válasza tekintettel a második kérdést nem szükséges megválaszolni.

A költségekről

- 42 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amely kizárja a köztisztviselő által 18. életének betöltését megelőzően teljesített tanulmányi idők beszámítását a nyugdíjjogosultság megszerzése és az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása céljából, amennyiben egyrészt e szabályozás jogszerű foglalkoztatáspolitikai és munkaerő-piaci céllal objektív és ésszerű módon igazolható, másrészt e cél eléréséhez megfelelő és szükségesek eszköznek tekinthető.

Aláírások